

เทศน์เช้า วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเตือนสตินะ คุณต่อนี้มันเกิดภัยพิบัติมาก เวลาเกิดภัยพิบัติขึ้นมาแล้วก็เป็นเรื่องของธรรมชาติ การที่เป็นเรื่องของธรรมชาติเราหลีกเลี่ยงเขาไม่ได้ แต่เขาจะสู้ อย่างเช่นประเทศญี่ปุ่น เห็นไหม เวลาเขาเกิดภัยธรรมชาติขึ้นมา คุณศึกษาคุณสติของเขาได้ เขาไม่มีการตื่นกลัวเลย เพราะเขาประสพภัยของเขาบ่อย เขาไม่มีการตื่นกลัว เวลาคนเขาจะไปช่วยเหลือนะ เขาบอกว่า “ให้ไปข้างหน้าเถิด เขาช่วยเหลือนตัวเองได้”

เขาให้ไปข้างหน้านะ ให้ช่วยเหลือนคนที่ช่วยตัวเองไม่ได้ คนที่ช่วยเหลือนตัวเองเขาได้ เขาจะช่วยเหลือนตัวเองของเขา เขามีสติของเขาพร้อม เวลาเกิดภัยพิบัติ เกิดแผ่นดินไหวต่างๆ ดินสไลด์ เวลาเขาเสียชีวิตไปมันเป็นการที่ยอมรับได้ว่าเป็นภัยธรรมชาติ แต่เวลาคนญี่ปุ่นเขาพูดมันน่าเห็นใจนะ เขาบอกว่า “เขาโดนทรยศ คนที่ทรยศเขาคือมนุษย์”

เวลาบอกเขาว่า จะสร้างโรงไฟฟ้าแล้วมันจะปลอดภัย เสร็จแล้วมันไม่ปลอดภัย พอไม่ปลอดภัยเขาบอกว่า “เขาโดนทรยศ” แต่เวลาเขาโดนทรยศ เขาโดนหักหลัง.. นี้เวลาเขาให้สัมภาษณ์ เขาให้สัมภาษณ์อย่างนั้นนะ ว่าเขาโดนทรยศ เขาโดนหักหลัง แต่เวลาเรามาติดตามข้อเท็จจริง ถ้าเขาโดนทรยศ เห็นไหม โรงไฟฟ้ามันจะปลดประจำการปีนี้นั้นการบำรุงรักษา เวลาข้อเท็จจริงการบำรุงรักษานั้นเป็นเท็จหมดเลย

ถ้าการบำรุงรักษานั้นเป็นเท็จ เวลามันเกิดแผ่นดินไหวขึ้นมามันก็เกิดปัญหาขึ้นมาเห็นไหม นี้โดนมนุษย์ด้วยกันทรยศ เขาจับตรงนี้ได้ แต่ถ้าพูดถึงเวลาเป็นภัยธรรมชาติทำไมเขาจับได้ล่ะ เขาจับภัยธรรมชาติของเขาได้ ถ้าภัยธรรมชาติเกิดขึ้นมาแล้วเขาจะแก้ไขของเขา

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาเราเกิดภัยพิบัติขึ้นมา มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ เรื่องของสิ่งต่างๆ เราต้องมีสติใจ เรามีสติปัญญาของเรา แล้วเราจะหาทางป้องกันของเรา เราจะมี

การป้องกัน เราจะมีการรักษาให้พ้นจากภัยพิบัตินี้ไป ถ้าเรามีการป้องกันของเรา มีการเตือนภัยของเรา ถ้ามันถึงที่สุดแล้วมันก็คือที่สุดนั่นล่ะ

นี่พูดถึงภัยธรรมชาตินะ แต่ถ้าภัยของมนุษย์ล่ะ.. ถ้าภัยของมนุษย์ เห็นไหม คุณใช้เวลาเข่าว่ากันแผ่นดินถล่ม เขาโฆษณาชวนเชื่อกันไป ถ้าโฆษณาชวนเชื่อกันไปมันจะเป็นจริงไหมล่ะ ถ้ามันเป็นจริงนี่ภัยเกิดจากอะไร...ภัยเกิดจากมนุษย์นะ แล้วมนุษย์นี่เป็นผู้นำ ถ้ามีความเห็นผิดมันทำให้คนอื่นเสียหายไปหมดเลย ถ้าผู้นำเป็นผู้ที่ฉลาด เราต้องมีสติปัญญาของเราละ

“กาลามสูตร” พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อ! ไม่ให้เชื่อสิ่งที่เป็นการกระทำนั้น ไม่ให้เชื่อว่าสิ่งนั้นคำนวณแล้วเป็นไปได้ แต่สิ่งที่จะเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมา สิ่งนี้มันเป็นการพยากรณ์ทั้งนั้นแหละ คำว่าพยากรณ์คือมันยังไม่เกิดขึ้น ถ้าคำว่าพยากรณ์คือยังไม่เกิดขึ้น ทำไมเราไปตีโพยตีพายก่อนล่ะ เราไปตีโพยตีพายก่อน เราเชื่อไปก่อน เราเป็นเหยื่อ เห็นไหม

คำว่าเป็นเหยื่อ เป็นเหยื่อเพราะเรานี่เองล่ะ เพราะเราไม่มีสติปัญญาของเรา ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา “กาลามสูตร” พระพุทธเจ้าสอนไว้นี้ใช้ได้ตลอดเวลา ทันสมัยตลอด.. อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค กาลามสูตรนี้มันเป็นวิทยาศาสตร์เลยละ แต่เป็นวิทยาศาสตร์ทำไมเราเชื่อกัน ทำไมเราหัวงัน ทำไมเราเป็นไปหมดเลย

นี่ไงเพราะเราไม่มีหลัก ถ้าเรามีหลักเกณฑ์ขึ้นมา มันพิจารณาทางโลกก็ได้ ทางโลกคือทางวิทยาศาสตร์ ถ้าทางธรรมนะ ทางธรรมคือคนเราเกิดมามีเวรมีกรรม กรรมของคน อย่างกรรมของคนนี่มันให้ผลมหาศาลเลย

เวลาอจินไตย ๔ พุทธวิสัยคือปัญญาของพระพุทธเจ้าไม่ต้องไปคำนวณเลย เป็นไปไม่ได้ เรื่องของโลก โลกมันเปลี่ยนแปลงตลอดเป็นอจินไตย โลกนี้มันเป็นอจินไตย มันจะมีของมันอย่างนี้ แล้วจะเปลี่ยนแปลงของมันอยู่อย่างนี้

เรื่องของฉาน เรื่องของความว่างนี่ว่าสมาธิเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น เรื่องของฉาน นี่ความละเอียดอ่อนมันลึกซึ่งขนาดไหน มันเป็นอจินไตยเลย แล้วเรื่องของกรรม เห็นไหม กรรมเก่า กรรมใหม่.. นี่กรรม คุณิกรรม การกระทำกรรมดี แล้วพอเวลาบอกว่า

กรรม พวกเราบอกมีกรรมกันมา เรามีแต่ความทุกข์ความยากขึ้นมา แล้วเราไม่คิดว่าเราทำกรรมดีมาบ้างเลยหรือ ถ้าเราไม่ทำกรรมดีขึ้นมาเลย เราจะมานั่งเป็นมนุษย์อยู่นี่ไหม?

มนุษย์สมบัตินี้สำคัญมากนะ มนุษย์สมบัติเพราะอะไร เพราะเราปากกัดตีนถีบกันอยู่นี่ เพราะมนุษย์สมบัติ เพราะเรามีร่างกายของมนุษย์ เพราะเราปากกัดตีนถีบ เรา รู้จักคุณค่าของความขยันหมั่นเพียร รู้จักคุณค่าของทุกข์ รู้จักคุณค่าของการรักษาทรัพย์สมบัติ รู้จักถึงการประหยัคมัชฌิมา มันฝึกสอนให้เราเข้าใจว่าชีวิตนี้เป็นอย่างไร ถ้าเข้าใจว่าชีวิตนี้เป็นอย่างไรแล้วนี่มนุษย์สมบัติใจ แล้วมนุษย์สมบัติที่ได้มานี้ได้มาเพราะอะไร เพราะมนุษย์สมบัติเรามีศีลมีธรรมของเราขึ้นมา เราถึงมาเกิดเป็นมนุษย์

จิตหนึ่งนะ.. เมื่อก่อนคนเราเรียนอยู่ เมืองไทยมีคนอยู่ ๑๘ ล้านคน ๑๖ ล้าน ๑๘ ล้าน ตอนนี่ ๖๐ ล้าน ตอนเวียดนามล่มนะคนหนีออกนอกประเทศหมดเลย ตอนนี่เวียดนามมี ๘๐ กว่าล้าน นี่มนุษย์มาจากไหน จิตหนึ่งๆ นี่จิตหนึ่งมาจากไหน คุณติ คุณสัตว์ คุณแมลง นี่จิตหนึ่งทั้งนั้นแหละ เพราะอะไร เพราะเขาไม่มีมนุษย์สมบัติใช้ไหม เขาถึงไปเกิดในสภาวะแบบนั้น

เวลาพระโพธิสัตว์ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิดเป็นสัตว์ พระโพธิสัตว์จะไม่เกิดเล็กกว่านกแขกเต้า จะไม่เกิดเล็กกว่านั้น แต่พวกเราเกิดนะ เป็นเส้นเป็นไรก็เกิด มีพระในสมัยพุทธกาลได้ผ้ามา แล้วนำมาทอใหม่ ได้มาใหม่ก็กำลังดีใจมากเลย แล้วคืนนั้นตัดผ้าเสร็จ แต่แล้วสุดท้ายคืนนั้นเป็นโรคท้องร่วงเสียชีวิตไป ด้วยความผูกพัน เราได้จักรใหม่ ได้จักรใหม่ ไปเกิดเป็นเส้นอยู่ในจักรนั้น

นี่พระพุทธเจ้าพูด เห็นไหม ฉะนั้นพระพุทธเจ้าถึงไม่ให้แจกนะ นี่เป็นธรรมวินัย ถ้าเป็นพระนะ ถ้าตายในท่ามกลางสงฆ์ สมบัติของพระนั้นต้องตกเป็นของสงฆ์หมด แล้วถ้าบริหาร ๘ อย่างเช่นเราเป็นพระ เรามีผู้อุปัฏฐาก มีคนที่ดูแลเราอยู่ สมบัติในบริหาร ๘ จะเป็นของพระองค์นั้น.. นี่ตามวินัยเลย จะตกเป็นสมบัติของพระองค์นั้น แล้วถ้าไม่มีผู้อุปัฏฐาก สมบัตินั้นจะเป็นของๆ สงฆ์ สงฆ์จะแจกกันด้วยตามธรรมวินัย

พระพุทธเจ้ารู้ว่าแจกผ้านี้กัน เลยบอกว่า “ห้ามแจก อย่าเพิ่งแจกนะ” ถ้าแจกแล้วมันจะเป็นโทษไป เป็นโทษกับเส้นตัวนั้น เพราะเส้นตัวนั้นมันหวงของมัน ถ้าแจกมันจะเกิดความอาฆาต ความโกรธ เส้นก็โกรธได้ สิ่งมีชีวิตมันโกรธได้ ถ้ามันโกรธขึ้นมา

มันตายไปด้วยความโกรธมันจะตกนรกอเวจี ฉะนั้นอย่าเพิ่งแจกผ้านั้น ให้พับผ้าผืนนั้น ตากไว้จนกว่า ๗ วันล่วงไปแล้ว พอ ๗ วันล่วงไปแล้ว เส้นตัวนั้นหมดอายุขัย เขาบวช เป็นพระ แล้วเขาตายไปด้วยความผูกพัน

ด้วยความผูกพันนะ นิกรรม มโนกรรม พอผูกพันมันก็ไปเกิดในผ้านั้น มันมีความสุขอยู่ในผ้านั้น ไม่มีใครไปยื้อแย่งมัน เวลามันตายไปนะมันไปเกิดบนสวรรค์ เห็น ไหม นี่พระพุทธเจ้าพระองค์เอง อยู่ในพระไตรปิฎก..

จิตหนึ่งๆ เราไปสงสัยกันว่าจิตหนึ่งนี้มีมนุษย์มาจากไหน ก็จิตเดียวๆ ทำไมเดี๋ยวนี้มีตั้ง ๖๐ กว่าล้าน เป็น ๑,๐๐๐ ล้าน คนจะล้นโลกอยู่แล้ว จิตหนึ่งนี่พูดถึงเรื่องของกรรม ถ้ากรรมดี เราทำคุณงามความดีกัน นี่มนุษย์สมบัติ เราได้มนุษย์สมบัติมา สิ่งนี้มีประโยชน์มาก

ฉะนั้นสิ่งที่มีประโยชน์มากเพราะเราเป็นมนุษย์ไซ้ไหม เราเกิดมาพบพุทธศาสนา ไซ้ไหม พุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร สอนเรื่องการเสียสละ เราเสียสละกัน เห็นไหม คุณดีดู อย่างญี่ปุ่นเขาฝึกของเขามาเหมือนกัน เวลาเขามีปัญหาขึ้นมา เขามีสติ เขาควบคุมของเขาได้ เขายอมรับสภาวะได้ เขายอมรับเรื่องภัยธรรมชาติได้ แต่เขาบอกเขายอมรับเรื่องของความเป็นมนุษย์ที่ทรยศหักหลังเขาไม่ได้

ถ้าไม่มีเรื่องรังสีนี้ เขาจะได้กลับไปฟื้นฟูบ้านเรือนของเขา ตอนนี้เขากลับเข้าไป ไม่ได้นะ เขายังต้องไปยอมรับความช่วยเหลือจากคนอื่นเขาอยู่ เพราะเขากลับไปบ้านไป เรือนของเขาไม่ได้ แต่ของเรานี้เรากลับไปในบ้านเรือนของเราได้ เราดูแลของเราได้ เราควรจะมีใจของเราได้

ฉะนั้นเรื่องของพลังงานนั้นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง คุณดีดูอย่างเขื่อน เห็นไหม เขื่อนเวลา สร้างกันก็มีปัญหาไปทั้ง ๒ ฝ่าย แต่ถ้าไม่มีเขื่อนมันก็ไม่มีการทำนาครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ ครั้งที่ ๔ การทำนານี้เราจะบอกว่ามันมีผลดี มันก็มีผลเสียอยู่ในตัวมันเอง ทุกอย่างเหรียญ มี ๒ ด้านทั้งนั้น ฉะนั้นเราทำสิ่งใดเราต้องใช้ปัญญาของเรา เราอย่าไปเชื่อใครทั้งสิ้น

เวลาเขาพูดถึงความเป็นโทษของมัน เราก็เห็นความเป็นโทษของมัน แล้วความเป็นคุณของมันทำไมไม่พูดถึงล่ะ เวลาคนพูดถึงความเป็นคุณของมัน แล้วทำไมไม่พูดถึง

ความเป็นโทษของมันล่ะ นี่ความเป็นคุณหรือความเป็นโทษเราต้องตั้งสติของเรา แล้วใช้ปัญญาของเราพิจารณาว่ามันเป็นคุณงามความดีไหมล่ะ ถ้าไม่มีเขื่อนนะ ชาวกรุงเทพฯ จะไม่มีน้ำประปาใช้ น้ำประปาที่ชาวกรุงเทพฯ ใช้ ก็มาจากเขื่อนเมืองกาญจน์ทั้งนั้นแหละ เขื่อนเมืองกาญจน์นี้ชักเอาไปเท่าไร นี่ไงคำว่าเขื่อนนะ เขาบอกว่าเขื่อนนี้กักน้ำไว้ใช้ มันก็จะได้ใช้ประโยชน์

เราจะบอกว่าปัจจุบันคนทุกข์คนยากมันต้องมีปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยก่อน ถ้ามีปัจจัย ๔ เครื่องอาศัยแล้วเรื่องความจำเป็นต่างๆ นี่มันก็เป็นลำดับต่อไป ที่เราจะแก้ไขกันต่อไป เราจะบอกว่าคุณก็ได้ นี่ก็ได้ โดยที่เราไม่ได้คิดสิ่งใดกันเลยนะ

ถ้ามันคิดสิ่งใด เห็นไหม คุณมีความจำเป็นสิ่งใดเป็นความจำเป็นก่อน ความจำเป็นสิ่งแรกคือดำรงชีวิตเราก่อน ชีวิตเรานี้เราต้องมีชีวิตของเราก่อน ถ้ามีชีวิตของเราแล้วเราจะทำสิ่งใดต่อไป ชีวิตนี้มันดำรงด้วยอะไร...ดำรงด้วยปัจจัยเครื่องอาศัย แล้วเวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่ถ้าเราบอกว่าอาหารนี้เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาทำไมอดนอนผ่อนอาหารล่ะ

การผ่อนอาหารนั้นเขาไม่ใช่เห็นโทษของอาหารนั้น อาหารนั้นเป็นอาหารเพื่อดำรงชีวิตนะ แต่สิ่งที่มีคุณค่ากว่านั้น คือหัวใจที่มาก็คือเป็นมนุษย์นี่มีคุณค่ากว่านั้น ความรู้สึกทุกข์ รู้สึกสุขนี้มีคุณค่ากว่านั้น แล้วคุณค่าที่ความสุขอันละเอียดนี้มีคุณค่ากว่านั้น แล้วคุณค่ากว่านั้นมันต้องแสวงหามา การแสวงหามาด้วยการมีสติปัญญา การมีสติปัญญาด้วยสติ ตั้งสติเพื่อบริกรรม ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้าใจมันสงบเข้ามาไม่ได้ ใจมันมีสิ่งใดขัดแย้งของมันอยู่ สิ่งที่ขัดแย้งของมันอยู่คือร่างกาย ร่างกายที่กินอาหารเข้าไปแล้วพลังงานมันเหลือใช้ พลังงานเหลือใช้นี้ธาตุชั้นไขมันทับจิต พอธาตุชั้นไขมันทับจิตมันก็สัปหงกโง่งวง

เราต้องการความสงบของใจ ถ้าเราต้องการความสงบของใจ เราต้องเปิดทางให้ใจนี้มันก้าวเดินได้ จิตใจที่ก้าวเดินไม่ได้นี่เพราะว่าความสะสมของพลังงานที่มันเหลือใช้ในร่างกายนี้ พอพลังงานในร่างกายนี้มันก็ทับถมไข่มุข นี่ธาตุชั้นไขมันทับ พอมันทับขึ้นมา สติปัญญาของเราที่เกิดขึ้นมาไม่ได้ พอสติปัญญาเกิดไม่ได้ เราไม่มีกำลังของเรา ที่นี้ครูบาอาจารย์ท่านสอน เห็นไหม วินัย!

“ชุดงควัตรเป็นเครื่องขัดเกลากิเลส”

ชุดงควัตร เห็นใหม่ ศีล ๒๒๗ นี้เป็นรัฐธรรมนูญนะ ศีลจริงๆ มี ๒๐,๐๐๐ กว่า ในพระวินัย ฉะนั้นคือสิ่งที่ว่าเป็นเครื่องขัดเกลากิเลส ทีนี้กิเลสเรานั้นจะยอมให้เราขัด เกลาใหม่ มันก็มีการต่อต้าน ฉะนั้นเวลาจะผ่อนอาหาร นี่เวลาผ่อนอาหารนี้สำคัญมากเลย

ในธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช้ใหม่ ก่อนอิมให้ดื่มน้ำเข้าไป แล้วก่อนอิม.. ไม่ให้ฉันอิม พออิมขึ้นไปแล้วพลังงานมันเหลือใช้ขึ้นมา แล้วพลังงาน นั้น เห็นใหม่ นี่อาหารเป็นสัปปายะ ถ้าเป็นไขมัน เป็นต่างๆ ขึ้นมา มันจะยังสัปหงกโงก ง่วง

อาหารอย่างหนัก อาหารอย่างกลาง อาหารอย่างละเอียด.. อาหารอย่างละเอียดก็ พวกผักพวกหญ้านี้ไง แต่ถ้าอาหารอย่างกลางคือที่มันผสมกัน อาหารอย่างหยาบก็เนื้อ ล้วนๆ นั่นละอาหารที่เป็นสัปปายะ ฉันเข้าไปแล้ว ทีนี้มันอยู่ที่ธาตุขันธ์ บางคนธาตุไฟ เขาดี เขาเผาผลาญหมดเขาก็ไม่เป็น คนที่ธาตุไฟอ่อนมันก็เป็นของมัน ฉะนั้นมันไม่มีอะไรตายตัวไง มันอยู่ที่ประพฤติกฎปฏิบัติขึ้นมาว่าเราจะต้องการสิ่งใด

ถ้าบอกว่าปัจจัยเครื่องอาศัย เราต้องดำรงชีวิตเราก่อน แล้วถ้าชีวิตนี้มันมีแล้ว มันยังเจริญขึ้นไปไม่ได้ ชีวิตนี้มีแล้วมันพัฒนาของมันไม่ได้ จิตนี้มันพัฒนาของมันไม่ได้ ความสุขที่ละเอียดกว่านี้ไง มนุษย์สมบัตินี้ได้มาด้วยแสนยาก แล้วมนุษย์สมบัติจะเอา อริยทรัพย์ เอาอริยสมบัติขึ้นมา มันจะทำของมันอย่างไร ถ้าทำของมัน เห็นใหม่ มันถึงเห็นคุณค่าของการผ่อนอาหารไง ถ้าผ่อนอาหารมันต้องสู้กับกิเลสนะ

เวลาโยมนี่ ๓ มื้อ ๔ มื้อที่บ้าน เปิดตู้ก็มีอาหารกินตลอด มันก็ไม่กังวลนะ พระนี้ นะเข้าบิณฑบาตมาฉันหนเดียว แล้วอยู่ในป่าด้วยนะ ในป่ามันตามมิตามได้ ไม่ใช่ไป โทษใครเพราะเราหากันอย่างนั้น เราไปอยู่ในป่าในเขาก็เพื่อมันน้อยสันโดษ ทีนี้พอได้มา มันก็พอดำรงชีวิต แล้วยังจะมาผ่อนกันอีกหรือ กิเลสมันไม่ยอมนะ ก่อนที่เราจะผ่อนอาหารเราต้องชนะตัวเราเองก่อน เราต้องชนะใจเราก่อน เราต้องมีปัญญาต่อสู้กับกิเลส เราก่อนว่า นี่คือการผ่อนอาหาร คือมันจะหวังผลดีที่ข้างหน้า

โอย.. การผ่อนอาหารนี่คิดว่าทำกันด้วยสูตรสำเร็จไง มันไม่มีปัญญา แต่ถ้ามีปัญญาขึ้นมามันจะต่อต้านของมัน ในใจของมันจะต่อต้าน อ้าว..ก็ถูกต้องชอบธรรมทั้งหมด ทำไมต้องทำด้วย สิ่งนี้ก็คืออยู่แล้ว พระก็คืออยู่แล้ว ทำไมต้องไปอดนอน ต้องไปทำให้มันทรมาณอีกล่ะ..

แต่ถ้าคนที่หวังผลข้างหน้า คนที่เห็นผลของความสงบของใจ คนที่เห็นผลเขาจะมีเห็นผลของเขา เขาจะทำของเขา ทำของเขาแล้วมันจะเป็นของเขา เห็นใหม่ นี่พอเป็นของเขาขึ้นมา แล้วถ้าภาวนาไป ถ้ามันเห็นผลขึ้นมามันถึงทำกันได้

ฉะนั้นครูบาอาจารย์ของเราไม่ใช่ทำอย่างนี้นะ บางองค์ทำตลอดชีวิต อย่างเช่น หลวงปู่มั่น หลวงตาท่านชมบ่อย่าหลวงปู่มั่นนะท่านถือผ้า ๓ ผืนตลอดชีวิต ท่านถือบิณฑบาตตลอดชีวิต เวลาแก่เฒ่าขึ้นมาครูบาอาจารย์ก็ไปขอร้องว่าไม่ต้องบิณฑบาตได้ไหม ถ้าไม่ได้ก็ขอครึ่งทางนะถ้าเดินไม่ไหว ก็นัดกับชาวบ้านมาครึ่งทาง พอไม่ไหวจริงๆ นะขอซุ้มประตูดัด พอไม่ไหวจริงๆ ขอบิณฑบาตบนศาลา

ท่านดำรงชีวิตของท่านทั้งชีวิต ท่านทำตลอดชีวิต ผ้า ๓ ผืนนี้ตลอดชีวิต ไม่เอาคฤหบดีจิ๋วเลย ท่านทำของท่านเป็นตัวอย่าง ถ้าผู้นำไม่ทำเป็นตัวอย่าง..

“๑ ตัวอย่าง ดีกว่า ๑๐๐ คำสั่ง ๑๐๐ คำสอน”

ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย คำสอนนี้ ขนาดพวกเราสอนจำจื๊อจำไซ้ยังไม่เอา แต่ว่าตัวอย่างนั้นเอานะ.. นี่พูดถึงเวลาเรื่องของเวรของกรรม เรื่องของความสุขที่ละเอียดกว่านั้น ถ้าความสุขละเอียดกว่านั้น เราทำของเราขึ้นมา แต่เวลาญาติโยมเริ่มมาใหม่ เห็นแล้วก็สังสาร ก็ว่าทำไมทำอย่างนั้น ทำไมทำอย่างนั้น

หัวใจของคนมันคนละชั้นคนละตอนกันนะ จิตใจของคนไม่เหมือนกันนะ ฉะนั้นจิตใจของคนไม่เหมือนกัน สิ่งใดที่มันมีความเห็นต่างขัดแย้ง เราดูแล้วเราเอามาพิจารณาเองนะ อย่าเพิ่งด่วนตัดสิน อะไรผิดอะไรถูกอย่าเพิ่งด่วนตัดสิน เรายังไม่ได้พิสูจน์ตรวจสอบ เราจะตัดสินของเราไม่ได้หรอก ถ้าเราอยากรู้จริงเราต้องพิสูจน์ตรวจสอบอย่างนั้น

นี่พูดถึงเหมือนกัน เราเป็นชาวพุทธนะ เวลาเขาว่าเราโดนมนุษย์ทรยศหักหลัง ฉะนั้นความทรยศหักหลังนี้หักหลังเพราะอะไร ด้วยข้อมูลข่าวสาร เราฟังว่าดินจะถล่ม ไฟจะทลาย ทุกอย่างจะหายไปนี่ เราจะให้เขาหักหลังเราหรือ เราจะไม่พิสูจน์ของเรา หรือ เราจะเชื่อโดยง่าย ๆ หรือ เขาจะบอกนุ่นเป็นอย่างนั้น นั่นเป็นอย่างนั้น มันเป็นเรื่องจริงหรือ? มันเป็นเรื่องจริงอย่างนั้นไหม? มันไม่เป็นจริงหรือ

ฉะนั้นความไม่เป็นจริงจากภายนอก ความไม่จริงจากภายในหัวใจของเรา ในหัวใจของเราเนี่ยเราก็กังไม่เชื่อตัวเองเลย ฉะนั้นสิ่งที่ว่าเป็นความขาดตกบกพร่องในใจของเราก็เรื่องหนึ่งนะ ความขาดตกบกพร่องของโลกนะ “ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด” ไม่ต้องไปตื่นตื่นตกใจกับสิ่งใดๆ เลย ชีวิตของเรามีค่ามากแล้ว เราพยายามศึกษาแสวงหาของเรา แล้วการศึกษาแสวงหาที่ดีที่สุดคือนั่งสงบนิ่งๆ ถ้าใจมันจะสงบนะ พอใจสงบขึ้นมาแล้วมันจะรู้มันจะเห็นนะ ปัญญามันจะเกิดขึ้นมาจนเราจะบอกว่า ทำไมไม่บอก! ทำไมไม่บอก!

นี่บอกแล้วบอกอีก แต่ความสงบ เราคิดว่าสงบคือไม่มีอะไรเลย ความสงบคือสงบว่างเปล่าไป แต่ความจริงความสงบคือมันสะอาดความบริสุทธิ์มานะ สะอาดความเห็นแก่ตัว สะอาดความทุกข์ อย่างที่มันเคยมีในใจ แล้วมันจะเปิดรับสิ่งใหม่ๆ เปิดรับสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นสัจธรรม เปิดรับสิ่งใหม่ๆ ที่มันมีอยู่ไง แต่นี่มันเปิดรับไม่ได้ เพราะว่าทิฐิมานะว่ากูรู้ กูแน่ กูเก่ง แล้วก็โดนใจเขาทรยศหักหลังก็ยังไม่เชื่อ! เอวัง